

derimod, man maatte jo give de nu kaldede Præster Ret til at sige: Nei, vi ville ikke have Afsløsning. Det indrømmer jeg, men vi gaa ud fra, at der ikke gives Noget, der vil benytte denne Ret, selv om der kunde gives Præster, som i Grunden holde af den Maade at modtage en Slags Velvillie af Menigheden paa, og som maatte endog kunde antage, at de ikke vilde faae den Indtægt, hvis Afsløsningen skal ske, som de havde, idet der var Mulighed for, at deres For mænd havde været ilde set og Offret havde været knapt. Vi antage dog, at ingen Præst vil forlange, at det Gamle skal vedblive for hans Bedkommende, naar Lovgivningsmagten har vedtaget en Akt, hvorefter den ønskes, at en Forandring strax skal gennemføres. Derefter skal der altsaa foretages — og det stemmer ogsaa med tidligere Forslag fra forskjellige Sider — en Gjennemsnitsberegning paa 10 Aar over, hvad Offeret er værd, forsaavidt Materiale hertil haves, men ellers skal det fastsættes efter Ministerens Skøn over de foreliggende Oplysninger. Naar Afsløsningssummen da er fastslaaet, saa skal den udbetales til de Præster, som blive siddende i Embederne, i Løbet af et vist Aaremaal, som vi have ansat til 5 Aar, og hvor Præsterne skifte, skulde Kommunerne betale Offeret i den tilbagestaaende Del af Tiden, men til Statskassen. Efterat Loven er udkommen, vil der altsaa komme til at hvile en Byrde paa samtlige Kommuner i Landet i 5 Aar, idet Afsløsningssummen for Offeret skal udbetales enten til den paagjældende Præst, forsaavidt som han bliver i Embedet, eller til Statskassen, forsaavidt som der indtræder Embedsledighed. Derved vil man da opnaa, at Kommunerne overalt i Landet ville faae den samme Byrde, eller rettere sagt den samme vedvarende Forpligtelse med Hensyn til Offeret i lige lang Tid, men efter disse 5 Aars Forløb ophører Kommunerens Forpligtelse. Altsaa, ligesom den enkelte Beboers Forpligtelse ophører strax, naar Loven udkommer, saaledes ophører ogsaa samtlige Kommuner's Forpligtelse efter Udløbet af disse 5 Aar, idet Statskassen saa træder til og betaler Afsløsningssummen til de Præster, som endnu sidde i de Embeder, hvori de sad, da Loven udkom. Nu havde vi tænkt os, at dette Aaremaal billigvis burde være omtrent Halvdelen af den Tid, som i Gjennemsnit forløb imellem, at Embederne skiftede Præster, 5 Aar er derfor muligen for kort en Tid. Dette er imidlertid senere efter nærmere Oplysninger fra Ministeriets Side blevet rettet, men Principet er altsaa, at i Halvdelen af den Gjennemsnits Tid, som man antog vilde forløbe, inden samtlige Præster, paa enkelte nær, skiftede i Embederne, skulde Kommunerne erlægge Afsløsningssummen, og i den anden Halvdelen Statskassen. Hvorledes skal Kommune-

kassen, siger man nu, faae Dækning herfor, thi det kan jo ikke paalignes paa alle Beboerne, da det er en kirkelig Afgift, og Grundloven forbyder at paaligne Afgifter til Folkekirken paa dem, der ere Medlemmer af andre anerkjendte Trossamfund. Der have vi foreslaaet den Regel, at Kommunekassen dækkes for denne Udgift ved en særegen Skatteligning, der lægges paa alle dem i Kommunen, der nu ere forpligtede til at udråde Offer eller forpligtede til at udråde Erstatning for Offer til Skolevæsenet. De Sidste kunne selvfølgelig ikke beklage sig over, at de komme ind under denne Ligning, thi Pengene gaa jo i Kommunekassen og gives i Erstatning til Skolevæsenet. Fra denne Ligning ere kun de ubelukkede, som efter Grundloven have Ret til at blive fri for saadanne Afgifter. Forslaget under Nr. 18, om at § 18 skal udgaa, og Forslaget under Nr. 20 om en Forandring i Titten vedrører ligeledes Spørgsmaalet om at indskrænke Loven til kun at gjælde Landsbypræster. Forslaget under Nr. 19 angaar Afsløsning af Offer til Skolelærerne, og de enkelte Ændringer, som ere foreslaaede i Texten, gaa kun ud paa at bestemme, at ligesom det sker for Præsternes Bedkommende, skal det for Skolelærerne ske strax, naar Loven træder i Kraft. At Afsløsningssummen derfor kommer til at paahvile de vedkommende Kommunekasser, er jo en Selvfølge, hvorom der aldrig har været Strid.

Jeg haaber saaledes at have gennemgaaet Enkeltcheberne. Jeg tror, at det er nødvendigt, fordi vor Betænkning er temmelig kortfattet. Jeg kan ikke sige Andet, end at dersom der havde været større Villighed til at fortsætte med Behandlingen af denne Sag, end der synes at have vist sig, saa var der flere Ting, hvorom der, det nærer jeg ikke Tvivl om, kunde være opnaaet Enighed. Der er utvivlsomt en Del Meningsforskjel mellem os med Hensyn til Hjemmeindtægten, men jeg antog, at den kunde om ikke udjævnes, saa dog saa nær udjævnes, at Loven ikke skulde strande derpaa. Selve Lønningsbestemmelserne overhovedet forekomme mig at være et saadant Tilbud fra vor Side, at det skulde være besynderligt, om et saadant Lovforslag ikke skulde kunne gaa videre. Spørgsmaalet staar tilbage om Forholdet overfor Statskassen. I saa Henseende har vor Stilling altid været den, at, da Midlerne ere Statskassens, er deres Hjem ogsaa Statskassen. — Jeg skal hermed have indledet Forhandlingen om denne Sag og anbefaler de af mig nu motiverede Ændringsforslag til Thingets Vedtagelse.

S. Holm: Som det høie Thing vil have set, har der i Udvalget været adskillige Medlemmer, som ønskede, at man kunde faae optaget nogle Grundtræk af en Afsløsningslov for Præste-